

Van : secretariaat
Datum : 21 maart 2018
Notitie : 8SCVE-CCVD.11901.V
Betreft : Inzet van een kraan bij het graven van archeologische proefsleuven

Inleiding

In de achterliggende tijd zijn enkele cases aan de orde gesteld in het CCvD-OCE. Deze cases betreffen praktijksituaties bij OCE waarbij het niet altijd even duidelijk is hoe de uitleg cf. het WSCS-OCE dient plaats te vinden. Het CCvD-OCE heeft in haar vergadering van 7 oktober jl. het secretariaat gevraagd voor een nadere uitwerking te zorgen. In deze notitie is dat gedaan en wordt een voorstel gedaan aan de leden van CCvD-OCE ter afdoening.

De cases in het werkveld betreffen:

1. de inzet van een kraan bij het graven van proefsleuven in het kader van de archeologie, en
2. berging van vliegtuigwrakken

De CKI heeft het initiatief genomen om deze praktijksituaties voor te leggen aan het CCvD-OCE. De motivatie hiertoe is dat betreffende deze cases onvoldoende aansluiting is te vinden in het WSCS-OCE. Hieronder vindt de bespreking en uitwerking plaats.

Casus:

De inzet van een kraan bij het graven van proefsleuven in het kader van de archeologie

In bijlage 1 aan deze notitie is nader geduid wat de praktijkcasus en vraag van TUV betreft.

VRAAG 1

De eerste vraag is of er sprake is van opsporing in de zin van het WSCS-OCE (en onderliggende het Arbobesluit). Het opsporen vindt immers plaats in een CE verdacht gebied. Als er geen sprake is van een verdacht gebied, is er ook geen sprake van opsporing en is het WSCS-OCE niet van toepassing.

In het horizontale vlak is dat helder. Voorbeeld: als werkzaamheden worden uitgevoerd in een gebied dat deels verdacht en deels niet verdacht is, dan is er alleen sprake van opsporing in het verdachte deel. De afbakening van het verdachte gebied vindt plaats en wordt gerapporteerd in het Vooronderzoek.

Uit de casus blijkt dat (zie bijlage 1, werkzaamheden in laag 0,0 – 0,8 m-mv) dat hier sprake is van een afbakening van een niet verdacht gebied in het verticale vlak. Daarvoor geldt dan dezelfde situatie, namelijk dat grondroerende werkzaamheden in die laag niet als opsporing in de zin van het WSCS-OCE wordt aangemerkt. Daarbij hoort wel een kanttekening, namelijk dat op grond van Vooronderzoek moet zijn uitgesloten dat er in de bovenlaag CE kunnen worden aangetroffen. In het Vooronderzoek vindt vaak een verticale afbakening plaats door bepaling van de maximale indringingsdiepte van CE. De minimale indringing (CE zijn altijd dieper ingedrongen) is onderzoekstechnisch moeilijker te bepalen. Dat speelt vooral bij naoorlogse handelingen / activiteiten op basis waarvan CE in de bovenlaag kan worden uitgesloten, waarop ook de vraagstelling van TUV

wijst. Dit moet dan zijn geconcludeerd in het Vooronderzoek. Het aanhouden van een 'veiligheidsmarge' is daarbij inderdaad aan te raden.

VRAAG 2

In vraag 2 van de casus (zie bijlage 1) gaat het om graafwerkzaamheden in een laag die (deels) is vrijgegeven door detectie en deels niet. Vast staat dat het hier gaat om opsporing in de zin van het WSCS-OCE (juli 2016). Van toepassing zijn de bepalingen in paragraaf 6.6.5 'laagsgewijs ontgraven' en Bijlage 4 'eisen te stellen aan materieel' van het WSCS-OCE.

In paragraaf 6.6.5 is het volgende bepaald.

Door het laagsgewijs ontgraven wordt het object blootgelegd, waardoor deze kan worden waargenomen. In het projectplan wordt aangegeven op welke wijze het laagsgewijs ontgraven plaatsvindt en welke middelen er worden ingezet. Het materieel dat wordt ingezet voor het laagsgewijs ontgraven voldoet aan de eisen in bijlage 4.

Het laagsgewijs ontgraven is onderdeel van het benaderen in de zin van het WSCS-OCE. Daaronder wordt volgens artikel 1 het volgende verstaan.

Benaderen: het cyclisch verrichten van de handelingen detecteren, lokaliseren en laagsgewijs ontgraven, ten einde de aanwezigheid van een vermoedelijk CE veilig en doelmatig te kunnen vaststellen.

Conclusie is dat uit het WSCS-OCE volgt dat tijdens het laagsgewijs ontgraven materieel wordt ingezet dat voldoet aan Bijlage 4. Paragraaf 6.6.5 van het WSCS-OCE maakt geen onderscheid tussen het laagsgewijs ontgraven van een laag die vooraf is gedetecteerd en het ontgraven van een laag die nog niet is gedetecteerd (bijvoorbeeld ten behoeve van munitiescheiding).

Specifiek op archeologisch onderzoek kan paragraaf 6.7 van het WSCS-OCE toepassing zijn. Bij het graven van een proefsleuf bij archeologisch onderzoek kan de werkwijze zoals beschreven in deze paragraaf worden toegepast. Er is dan geen sprake van opsporing, maar een werkwijze gericht op het borgen dat "geen boringen/sonderingen worden geplaatst op plaatsen waar mogelijk een CE ligt".

BIJLAGE 1 Vraagstelling inzake proefsleuven

Situatie:

Op een project worden proefsleuven gegraven t.b.v. archeologisch onderzoek.

De bodemopbouw ter plaatse van de geplande sleuven is als volgt gedefinieerd:

- 0,0 – 0,8 m-mv; CE niet verdachte naoorlogs geroerde en grotendeels naoorlogs aangebrachte grond;
- 0,8 – 2,5 m-mv; CE verdachte grondlaag, verdacht op het voorkomen van geschut munitie en raketten;

De geplande proefsleuven zijn gepland tot een diepte van ongeveer 3,5 m-mv afhankelijk van de archeologisch interessante laag.

De werkwijze die gehanteerd wordt is de volgende:

1. Laag 0,0 – 0,8 m-mv:
Deze grondlaag wordt met een graafmachine voorzien van overdruk maar niet beveiligd cfm de eisen WSCS-OCE bijlage 4 ontgraven door de civiele aannemer. Deze grondlaag wordt met een veiligheidsmarge ontgraven waardoor voorkomen wordt dat er wordt gegraven in CE verdachte grondlaag.
2. Laag 0,8 – 2,5 m-mv:
Deze laag wordt door de OCE ploeg (Sr + ass) analoog gedetecteerd en significante objecten worden handmatig benaderd. Dit gebeurt onder toezicht van een archeoloog (voorzien van Basis) om eventuele archeologische sporen te kunnen herkennen.
3. Uitvoeren archeologisch onderzoek:
Wanneer de OCE- ploeg de verdachte grondlaag heeft vrij gegeven van CE gaat archeologie aansluitend aan de slag met het laagsgewijs ontgraven en in kaart brengen van de archeologische vondsten.
4. Terugplaatsen grond en aanbrengen verhardingen:
Zodra de sleuf op diepte is en de archeologische vondsten in beeld zijn wordt de sleuf weer door de civiele aannemer aangevuld, verdicht en bestraat.

Bovenstaande handelingen (stappen 1,2,3 en 4) worden i.v.m. de beperkte ruimte voor het inrichten van het werkterrein en een zeer strakke planning (elke proefsleuf moet uiterlijk donderdag weer zijn aangevuld en bestraat in verband met de vrijdag markt) doorlopend worden herhaald.

Vraag 1:

Wanneer volgens bovenstaande werkwijze wordt gewerkt, en wij dus een onderscheid kunnen aanbrengen in het opsporingswerk en de overige werkzaamheden, kunnen wij dan volstaan met een graafmachine die niet voldoet aan de eisen zoals gesteld in de bijlage 4 van de WSCS-OCE?

Wanneer het antwoord op vraag 1 luidt “ja”,

Vraag 2:

Wanneer de OCE-ploeg, door aanwezige verstoringen niet in staat is de CE- verdachte grondlaag (0,8 – 2,5 m-mv) in 1 detectieslag kan vrijgeven maar wel bijvoorbeeld een grondlaag van 50 cm. Mag deze grondlaag dan verwijderd worden met de zelfde niet beveiligde graafmachine? Zodat aansluitend weer een detectieslag uitgevoerd kan worden?